

De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA DEN HAAG

**Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap**

>Retouradres Postbus 16375 2500 BJ Den Haag

Datum 22 mei 2026

Betreft Antwoord op schriftelijke vragen van het lid Bosma (PVV)

Bestuursondersteuning en

Advies

Rijnstraat 50
Den Haag
Postbus 16375
2500 BJ Den Haag
www.rijksoverheid.nl

Onze referentie

63813876

Uw brief

09 april 2026

Uw referentie

2026Z07498

Hierbij stuur ik u de antwoorden op de vragen van het lid Bosma (PVV) over de onbevredigende antwoorden op de mondelinge vragen over de taalgids op het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.

De vragen werden ingezonden op 9 april 2026 met kenmerk 2026Z07498.

Hoogachtend,

de staatssecretaris van Onderwijs en Emancipatie,

Judith Zs.C.M. Tielen

Onze referentie
63932579

De antwoorden op de schriftelijke vragen van het lid Bosma (PVV) over de onbevredigende antwoorden op de mondelinge vragen over de taalgids op het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap met kenmerk 2026Z07498, ingezonden op 9 april 2026.

Onze referentie
63932579

Vraag 1

Kunt u uitleggen hoe het bedrag van 40.000 euro voor het maken van de taalgids is opgebouwd?¹

Antwoord 1

Het bedrag van € 40.000 voor de ontwikkeling van de taalgids bestaat uit de samenwerking met een expert inclusieve communicatie (€ 30.281) en een vormgever uit één van de raamcontracten van de Rijksoverheid (€ 8.161) en drukkosten (ongeveer € 1.000). Bij de vormgeving is rekening gehouden met de digitale toegankelijkheid van het document.

In aanvulling hierop is de gids meegelezen door externe adviseurs met expertise op deze thema's (€ 3.388). Er werd rekening gehouden met een jaarlijkse herziening van de gids (€ 11.265; initieel voor de jaren 2025, 2026 en 2027). Deze factuur is reeds vooruit betaald. Het resterende bedrag voor de jaren 2026 en 2027 dat niet langer voor de herziening wordt ingezet, wordt aangewend voor andere projecten.

Vraag 2

Wat zijn de totale kosten die gemaakt zijn voor de productie en verspreiding van de taalgids, inclusief personeelskosten?

Antwoord 2

Zie het antwoord op vraag 1. Personeelskosten kunnen niet gespecificeerd worden, omdat medewerkers geen uren per dossier of project bijhouden.

Vraag 3

Hoeveel ambtenaren waren betrokken bij het produceren en verspreiden van de taalgids?

Antwoord 3

Eén medewerker van het ministerie heeft de ontwikkeling van de taalgids in de periode tussen de zomer van 2023 en de zomer van 2025 begeleid, naast andere werkzaamheden. Daarnaast waren zo'n 30 tot 35 medewerkers voor enkele uren in die periode betrokken, door mee te denken of mee te lezen.

Vraag 4

Wie heeft de opdracht gegeven tot het vervaardigen van de taalgids?

Antwoord 4

Naar aanleiding van maatschappelijke ontwikkelingen, zoals de Black Lives Matter demonstraties en het Toeslagenschandaal, hebben zowel de toenmalig minister-president als de toenmalige minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap besloten tot een rijksbrede inzet tegen discriminatie en racisme. Binnen OCW heeft dit geleid tot een tijdelijke programmatische aanpak, met de OCW Agenda tegen Discriminatie en Racisme

¹ Kamerstukken / 2025-2026, nr. 2026Z07132

die door mijn voorgangers met uw Kamer is gedeeld in 2022.² In deze Agenda is het belang van 'inclusief taalgebruik' benoemd. De taalgids is daarna ambtelijk tot stand gekomen als beoogd hulpmiddel, slechts voor medewerkers van het ministerie.

Onze referentie
63932579

Vraag 5

Is het maken van de taalgids onderwerp geweest van besluitvorming binnen het ministerie?

Antwoord 5

Nee. Zie het antwoord op vraag 4.

Vraag 6

Is de taalgids reeds verspreid op het ministerie van OCW of op andere ministeries?

Antwoord 6

De taalgids was enkel voor medewerkers van het ministerie te vinden, als naslag, via het OCW-Rijkspotaal, het interne netwerk van (OCW-)ambtenaren. In het licht van de ontwikkeling van het rijksbrede Taalkompas (een praktische schrijfhulp voor alle rijksambtenaren, met kennis over transparant, begrijpelijk en toegankelijk communiceren vanuit de Rijksoverheid) is de inhoud van de gids gedeeld met de collega's van het ministerie van Algemene Zaken. De gids is daarnaast op een enkel specifiek verzoek gedeeld met collega's van andere ministeries.

Vraag 7

Is de taalgids door een externe partij geschreven? Zo ja, welke?

Antwoord 7

Nee. De taalgids is geschreven door medewerkers van het ministerie, in samenwerking (via een opdracht) met een expert op het gebied van communicatie. Zie het antwoord bij vraag 1.

Vraag 8

Welke mensen of organisaties zijn geraadpleegd bij het schrijven van de taalgids?

Antwoord 8

De taalgids is ambtelijk ontwikkeld op basis van wat het ministerie al had samengebracht binnen het OCW-domein aan maatschappelijke en sectorale bronnen op het gebied van inclusieve taal. Uit het bestaande netwerk van externe adviseurs is nadere expertise gebruikt, waaronder van ECHO Expertisecentrum Diversiteitsbeleid en IZI Solutions.

Vraag 9

Bestaat er een relatie tussen de taalgids en de Amerikaanse WOKE-ideologie?'

Antwoord 9

Nee.

² Kamerstukken / 2022-2023, 30950, nr. 318 en Kamerstukken / 2022-2023, 30950, nr. 351

Vraag 10

Is de wens om zwart met een hoofdletter Z te schrijven ingegeven door het Amerikaanse WOKE-verlangen black met een hoofdletter B te schrijven?

Antwoord 10

Nee.

Vraag 11

Wat is de huidige status van de taalgids? Is de taalgids inmiddels ingetrokken of wordt het nog steeds gebruikt op het ministerie?

Antwoord 11

Zoals ik heb aangegeven is de taalgids niet langer in gebruik op het ministerie. De digitale versie van de gids is niet meer te raadplegen via het OCW-Rijkspitaal voor (OCW-)ambtenaren en fysieke exemplaren zijn voor zover mogelijk teruggenomen. De motie Van Houwelingen c.s.³ beschouw ik met deze acties als uitgevoerd. Uiteraard blijft het ministerie vanuit ambtelijk vakmanschap streven naar zorgvuldige, gelijkwaardige, duidelijke en begrijpelijke communicatie in woord en geschrift.

Vraag 12

Welke initiatieven worden er op het gebied van discriminatie en racisme de komende periode nog meer uitgerold?

Antwoord 12

De programmatische aanpak ziet onder meer op: de OCW-brede coördinatie op de uitvoering van de Strategie Bestrijding Antisemitisme, de samenwerking met de Nationaal Coördinator tegen Discriminatie en Racisme, de OCW-brede coördinatie op het 'proces na de komma' met beleidsintensivering op het koloniaal- en slavernijverleden en de samenwerking met de Nationaal Coördinator Antisemitismebestrijding.

De overgang van de tijdelijk programmatische aanpak van discriminatie en racisme naar structurele inbedding is in uitvoering, omdat dit structureel onderdeel is van het werk van de overheid (conform artikel 1 van de Grondwet).

Vraag 13

Zijn de portretten van de blanke ministers op het ministerie nu inderdaad verwijderd?

Antwoord 13

Nee, zie de beantwoording van de Kamervragen over de verwijdering van portretten van oud-ministers uit het ministerie van OCW, door de voormalig minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap.⁴

³ *Kamerstukken / 2025-2026, 31 288, nr. 1253*

⁴ *Kamerstukken (aanhangsel) / 2025-2026, nr. 889*